

OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
(model de subiect)

1. TURCĂ¹

Sistemul vocalic al limbii turce cuprinde 8 vocale:

VOCALE	ANTERIOARE		POSTERIOARE	
	NEROTUNJITE	ROTUNJITE	NEROTUNJITE	ROTUNJITE
ÎNCHISE	I	Ü	ɪ	u
DECHISE	E	Ö	a	o

Substantivele cu forma de dicționar din coloana din stânga au formele de plural din coloana din dreapta.

palto ‘palton’	paltolar ‘paltoane’
ev ‘casă’	evler ‘case’
boncuk ‘mărgea’	boncuklar ‘mărgele’
kapı ‘ușă’	kapılar ‘uși’
balta ‘topor’	baltalar ‘topoare’
ödül ‘cadou’	ödüller ‘cadouri’

a. Care este regula de formare a pluralului în limba turcă și prin ce morfem(e)/segment(e) se marchează?

(15 puncte)

b. Sufixul locativ, echivalent cu prepozițiile românești ‘în’ (din *în casă*), ‘pe’ (din *pe masă*) este -da/-de. Atașarea sufixului locativ urmează regula pe care ați descoperit-o mai sus pentru formarea pluralului. Traduceți în turcă:

în cameră =
cameră = *oda*
pe pod =
pe poduri =
pod = *köprü*

(5 puncte)

2. SWAHILI

Se dau următoarele exemple de propoziții afirmative și propoziții negative din Swahili² și traducerea lor în limba română:

1. ameniwona el m-a văzut 19. atatulinda el ne va proteja

1 **Turca** este o limbă din familia altaică, ramura turcică, de tip aglutinant.

2 **Swahili** (*Kiswahili*) este o limbă aglutinantă vorbită adesea în Africa de Est de populația bantu. Această limbă este vorbită într-o zonă extinsă, din sudul Somaliei până în nordul Mozambicului și în toată Kenya. Sunt aproximativ cinci milioane de vorbitori nativi și cincizeci de milioane de vorbitori ca a doua limbă.

2. amekuwona	el te-a văzut	20. alinilinda	el mă proteja
3. amemwona	el l-a văzut	21. alimlinda	el îl proteja
4. ametuwona	el ne-a văzut	22. hajaniwona	el nu m-a văzut
5. amewawona	el i-a văzut	23. hajamwona	el nu l-a văzut
6. nimekuwona	eu te-am văzut	24. hajawawona	el nu i-a văzut
7. nimemwona	eu l-am văzut	25. hawajaningoja	ei nu m-au așteptat
8. utamsikia	tu îl vei auzi	26. hatujamngoja	noi nu l-am așteptat
9. tumemwona	noi l-am văzut	27. hujaningoja	tu nu m-ai așteptat
10. wametuwona	ei ne-au văzut	28. sijakungoja	eu nu te-am așteptat
11. umeniwona	tu m-ai văzut	29. hawaitusikia	ei nu ne aud
12. tulikusikia	noi te auzeam	30. hatuikusikia	noi nu te auzim
13. wanamsikia	ei îl aud	31. hutawasikia	tu nu le vei auzi
14. amenilinda	el m-a protejat	32. sitamsikia	eu nu îl voi auzi
15. amekulinda	el te-a protejat	33. sikukusikia	eu nu te auzeam
16. anatulinda	el ne protejează	34. hawakunisikia	ei nu mă auzeau
17. anawalinda	el îi protejează	35. huiningoja	tu nu mă aștepți
18. atakulinda	el te va proteja	36. haimngoja	el nu îl așteaptă

a. Traduceți în Swahili:

noi te așteptăm →

tu îl vei aștepta →

el nu îi protejează →

Justificați-vă răspunsul prin detașarea elementelor care compun propozițiile de mai sus (afirmative și negative).

(15 puncte)

b. Prin ce morfem/morfeme se marchează negația?

(15 puncte)

3. CODUL MORSE³

Boris primește de la poștă o scrisoare.

În plicul primit, el găsește două bilețele:

– pe un bilețel este scrisă propoziția „Suntem născuți să iubim și să părăsim. Ceea ce ne rămâne este dezamăgire”; dedesubt, sunt scrise două șiruri de puncte și linii. Boris își dă seama că este vorba de un mesaj transcris apoi în codul Morse.

³ Sau **alfabetul Morse** este o metodă de transmitere a informației folosind secvențe standardizate de semne sau pulsații scurte și lungi - cunoscute în mod comun ca „puncte” și „linii”- pentru litere, cifre și caractere speciale specifice oricărui mesaj.

– pe celălalt bilețel, apare doar o înșiruire de puncte și linii. Boris presupune că este un text scris în totalitate în alfabetul Morse. Dar el nu știe codul Morse!

Ajutați-l pe Boris să descifreze mesajul primit.

Bilețelul 1:

Suntem născuți să iubim și să părăsim.

Ceea ce ne rămâne este dezamăgire.

... ..- - . - . -- - . .- ... -.- . .- -- .. -.- -... .. -- ...
..- .-- .- .- .- -- .-.-.-
-.- . . .- -.- . - . . .- .- -- .- - - . -.. . -.-.. .- --
. - -- . . .- . . -.-.-

Bilețelul 2:

-.. .- .- -- .- -... --- .- -.-.-
... ..- - . - -.-. --- .-- .-.. - .- -.. . . -- --- - .. .
.-.-.- - . .. -.- -... -.- . -.-.-
..- - . . --- .- . . -.-.-... -- - -.- .- -- .-- -... .
... - .. -.-. -.- . .- -- ..- .-.. - .-.-.-- .. - .- -- .-
.-.-.-
.-.- . - .- - .- .- ..- - .. - . -.-.-... -.-. .- - .- .- ..- -- .. - .
--.-.-
.-.- . - .- - .- .- ..- -.-. -.- .- - . ..- - .- ..- -... -.-
.-.- .- .- . .- -- ..- .-.. - -.-.- - . -.-. -.- .- .- .- -.-
--.-.-
.- -.. .. --- -.-.-

a. Care este „traducerea” mesajului primit?

Dacă ați descifrat mesajul, completați căsuțele de mai jos cu semnele din codul Morse pentru literele din alfabet:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
						..-.		
	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
	.---	-.-						--.-	
	S	T	U	V	W	X	Y	Z	
					.--	-..-	-.--	--..	

(10 + 20 de puncte)

b. Transpuneți cifrele de mai jos în alfabetul Morse, având ca model cifrele deja date:

1 .-----

2 ..-----

3

4-

5

6

7 --...

8

9 -----.

0

(10 puncte)

Timpul de lucru este de trei ore.

Se acordă 10 puncte din oficiu. Total: 100 de puncte.

OLIMPIDA NAȚIONALĂ DE LINGVISTICĂ
(model de rezolvare a subiectelor)

1. Turcă

Rezolvare:

a. Există două morfeme/segmente care marchează pluralul, *-lar* și *-ler*. Morfemul *-lar* conține vocala posterioară *a* și se folosește atunci când cuvântul la care se atașează conține vocale posterioare (vezi Tabelul). Morfemul *-ler* conține vocala anterioară *e* și se folosește atunci când cuvântul la care se atașează conține vocale anterioare.

Această situație ilustrează fenomenul armoniei vocalice (elevilor nu li se cere să-l numească, ci numai să reconstituie regula).

→ Singura distincție care contează este anterior vs posterior; distincțiile deschis vs închis și rotunjit vs nerotunjit nu contează.

b.

în cameră = odada

pe pod = köprüde

pe poduri = köprülerde

→ Pentru alegerea sufixului potrivit se aplică aceeași regulă de la punctul **a**. Pentru ultima secvență care trebuie tradusă, elevii trebuie să-și dea seama că informația ‘plural’ este mai importantă decât cea de ‘locativ’ să pună morfemul de plural și pe cel de locativ în ordinea corectă.

2. Swahili

Rezolvare:

a. noi te așteptăm → **tunakungoja**
tu îl vei aștepta → **utamngoja**
el nu îi protejează → **haiwalinda**

→ Faceți perechi minimale!

Exemplu:	1. amen <u>ni</u> wona		- ni -
	2. amek <u>ku</u> wona		- ku -

Atenție! Pentru a face perechi minimale relevante, folosiți un cuvânt deja utilizat într-o pereche!

Exemple:	2. amek <u>ku</u> wona	3. amemwona
	3. amem <u>m</u> wona	4. ametu>wona
	2. <u>a</u> mekuwona	2. ameku <u>wona</u>
	5. <u>n</u> imekuwona	15. ameku <u>linda</u>

→ După ce ați detașat elementele care compun ambele tipuri de propoziții, puneți-le în clase!

Propoziții afirmative:

A pronume personale (subiect)	B Timp	C pronume personale (acuzativ – forme neacc.)	D Verb
Eu → ni-	<u>Prezent</u> : - na -	- ni-	- wona → a vedea
Tu → u-	<u>Trecut</u>	- ku-	- sikia → a auzi
El → a-	(perfect compus): - me -	- m -	- linda → a proteja
Noi → tu-	(imperfect): - li -	- tu -	- ngoja → a aștepta
Ei → wa-	<u>Viitor</u> : - ta -	- wa -	

Propoziții negative:

Negație Subiect	Negație Timp	C pronume personale (acuzativ – forme neacc)	D Verb
Eu → Si -	<u>Prezent</u> : - i -	- ni-	- wona → a vedea - sikia → a auzi - ngoja → a aștepta
Tu → Hu -	<u>Trecut</u>	- ku-	
El → Ha -	(perfect compus): - ja -	- m -	
Noi → Hatu -	(imperfect): - ku -	- tu -	
Ei → Hawa -	<u>Viitor</u> : - ta -	- wa -	

→ Schema propozițiilor:

Pafirm: A + B + C + D

Pneg.: Neg.Sub + Neg.Timp + C + D

b. Negația apare atât la nivelul pronumelor personale (Subiect), prin:

Eu → Si-

Tu → Hu-

El → Ha-

Noi → Hatu-

Ei → Hawa-

cât și la nivelul marcării timpului, prin morfeme ca:

Prezent: - **i**-

Trecut: (perfect compus): - **ja** -
(imperfect): - **ku** -

Viitor: - **ta** -

(vezi raționamentul de la punctul a.)

3. Codul Morse

Rezolvare:

a. Mesajul este:

Dragă Boris,

••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• •••

Sunt copleșită de emoție. Te iubesc.

••• •••

••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• •••

Uneori, simt că mă iubești prea mult. E vina mea.

••• •••

••• •••

••• ••• •••

Pentru tine, pentru mine,

Pentru că și eu te iubesc prea mult, te părăsesc!

••• •••

••• ••• •••

••• •••

••• •••

••• ••• •••

Adio!

••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• ••• •••

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
	•-	-...	-•-	-..	•	••-	-•-	••
	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
	•---	-•-	•••	---	-•-	---	••-	-•-	••-
	S	T	U	V	W	X	Y	Z	
	...	-	••-	•••-	•---	-•-	-•-	-••	

Punct „.” → •-•-•-

Virgulă „,” → -•••-

Semnul exclamării „!” → -•-•-

b. Cifrele în codul Morse:

- 1 •-----
- 2 ••-----
- 3 •••-----
- 4 ••••-----
- 5 •••••
- 6 -•••••
- 7 -••••
- 8 -•••••
- 9 -•••••
- 0 -----

Notă: 1. Conform regulamentului, autorii subiectelor vor prezenta soluțiile de rezolvare direct candidaților și profesorilor însoțitori, înainte de afișarea rezultatelor.

2. Pe lângă răspunsurile corecte, elevii vor fi punctați și pentru logica și claritatea demonstrației.